



# КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: [crimeahrg@gmail.com](mailto:crimeahrg@gmail.com)

website: [crimeahrg.org](http://crimeahrg.org)

## МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

### КВІТЕНЬ 2020 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено  
Кримською правозахисною групою  
на підставі матеріалів,  
зібраних у квітні 2020 року

На сайті Кримської правозахисної групи ви можете  
ознайомитися з результатами моніторингу ситуації  
з реагування на пандемію COVID-19 в Криму:

[https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/  
covid\\_in\\_crimea\\_2020.04.27-05.03\\_ua.pdf](https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/covid_in_crimea_2020.04.27-05.03_ua.pdf)

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися  
з щомісячними моніторинговими оглядами  
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися  
з тематичними оглядами та статтями Крим-  
ської правозахисної групи



## ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	2
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА.....	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки та затримання.....	3
Політично умотивоване кримінальне переслідування.....	3
«Справа кримських мусульман».....	3
«Справа українських диверсантів».....	5
Переслідування за звинуваченням у участі.....	5
у батальйоні імені Н. Челебіджіхана	
Справа Олега Приходька.....	6
Умови утримання в місцях несвободи.....	6
Свобода думки, совісті та релігії.....	7
Свобода висловлювання думки.....	7
Свобода зібрань та об'єднань.....	8
Свобода пересування.....	9
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	10
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	10
Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил.....	10
держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах	



## 1. ВСТУП

**Кримська правозахисна група (КПГ)** — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.



## 2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

### ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

#### ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

15 квітня прес-служба ФСБ РФ повідомила про здійснення обшуків і затримання в Криму чоловіка й жінки, котрих звинуватили «у збиранні інформації для українських спецслужб». Щодо Костянтина Ширинги відкрито кримінальну справу за ст. 276 КК РФ (*шпигунство*) та обрано запобіжний захід у формі утримання під вартою. Жінка (*ім'я з'ясовується*) звинуватили за ст. 275 КК РФ (*державна зрада*) й обрали запобіжний захід у формі домашнього арешту, тому що вона виховує неповнолітніх дітей<sup>1</sup>. Прес-служба ФСБ розповсюдила через ЗМІ відео, на якому рішення щодо одного із затриманих ухвалює суддя «Київського районного суду Сімферополя» Андрій Долгополов<sup>2</sup>.

27 квітня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Людмила Капустіна залишила чинним рішення «Київського районного суду Сімферополя» про обрання запобіжного заходу щодо **Костянтина Ширинги**<sup>3</sup>. За попередньою інформацією КПГ, його обули вивезено до Москви, в СІЗО «Лефортово».

### ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець квітня **93 особи** позбавлені волі в рамках політично умотивованого чи релігійного кримінального переслідування. Повний список опублікований на сайті КПГ.<sup>4</sup>

#### «СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій або у пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України.

У квітні загальна кількість мешканців Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», — **65 осіб**. Ще **4 особи** обмежені у пересуванні: **3** — перебувають під наглядом і не в змозі залишити окуповану територію, **1** — під домашнім арештом.

8 квітня суддя «Верховного суду Республіки Крим» Олена Міхалькова залишила чинним рішення про утримання під вартою **Біляла Аділова** до 27 березня 2020 року<sup>5</sup>. Раніше

<sup>1</sup> ФСБ РФ / ФСБ Росії припинено діяльність агентурної групи ГУР МО України <http://www.fsb.ru/fsb/press/message/single.htm%21d%3D10438558%40fsbMessage.html>

<sup>2</sup> КПГ / Відомий за багатьма політично умотивованими справами в Криму «суддя» заарештував нових «українських диверсантів» <https://crimeahrg.org/ru/izvestnyj-po-mnogim-politicheski-motivirovannym-delam-v-krimu-sudya-arestoval-novyh-ukrainskih-diversantov/>

<sup>3</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 27.04.2020. Справа 22К-1117/2020 [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=27.04.2020](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=27.04.2020)

<sup>4</sup> [https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/lisheniya-svobody\\_aprel\\_2020.pdf](https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/lisheniya-svobody_aprel_2020.pdf)

<sup>5</sup> «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 08.04.2020. Справа 22К-934/2020 [https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=08.04.2020](https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=08.04.2020)



визначений термін утримання під вартою добіг кінця, і 23 березня в «ВС РК» було ухвалено рішення щодо продовження терміну до 16 червня 2020 року, тобто, цей розгляд був формальним.

8 квітня слідчі ФСБ РФ пред'явили обвинувачення мусульманам, затриманим 11 березня цього року. **Амет Сулейманов, Сейтумер Сейтумеров, Осман Сейтумеров і Рустем Сейтмететов** обвинувачуються за ч. 2 ст. 205.5 КК РФ (*участь у діяльності організації, що в РФ визнана терористичною*)<sup>6</sup>.

13 квітня у Південному окружному військовому суді (ПОВС) у Ростові-на-Дону (РФ) відбулося чергове слухання у справі **Ернеса Аметова, Марлена Асанова, Мемета Беялова, Сервера Зекір'яєва, Тімура Ібрагімова, Сервера Мустафаєва, Сейрана Салієва й Едема Смаїлова**<sup>7</sup>. Адвокати повідомили, що суддя ПОВС Різван Зубаїров продовжив їм термін утримання під вартою до 13 серпня 2020 року<sup>8</sup>.

16 квітня суддя Апеляційного військового суду м. Власіха (Московська обл., РФ) Анатолій Солін залишив чинним вирок **Енверу Сейтосманову** (17 років позбавлення волі в колонії суворого режиму)<sup>9</sup>. Адвокат повідомив, що слухання відбувалося в режимі відеоконференції, Сейтосманов перебував у СІЗО Ростова-на-Дону, адвокат — у Сімферополі, суддя — у м. Власіха<sup>10</sup>.

20 квітня в Сочі (РФ) судді нещодавно створеного судового Третього апеляційного суду загальної юрисдикції (3-й АСЗЮ) Олена Удод, Олена Капоріна й Герман Александров залишили чинним рішення щодо утримання під вартою **Енвера Аметова, Тофіка Абдулгазієва, Ремзі Бекірова** до 14 червня 2020 року<sup>11</sup>. 23 квітня суддя Олена Удод залишила чинним рішення щодо утримання під вартою **Шабана Умерова** до 14 червня<sup>12</sup>.

Судді цього суду, також, як і інші судові інстанції РФ, проігнорували той факт, що Крим є окупованою територією України, а РФ зобов'язана дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права.

24 квітня в ПОВС у Ростові-на-Дону відбулося попереднє слухання у справі щодо **Енвера Омерова, Різи Омерова й Айдера Джаппарова**. Справу розглядав суддя Роман Сапрунов<sup>13</sup>. За словами адвоката, суддя відмовився визнати, що обвинувачені потрапляють під захист IV Женевської конвенції, ухвалив рішення про етапування мешканців Криму з Сімферополя до Ростова-на-Дону й продовжив термін утримання їх під вартою до 15 жовтня 2020 року<sup>14</sup>.

27 й 28 квітня у ПОВС під головуванням судді Романа Сапрунова відбулося попереднє слухання у справі **Ленура Халілова, Руслана Нагаєва, Руслана Месутова й Ельдара**

<sup>6</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1101550510212404>

<sup>7</sup> ПОВС / Список справ, призначених до слухання на 13.04.2020. Справа 1-11/2020 (1-98/2019); [https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=13.04.2020](https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=13.04.2020)

<sup>8</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/2462224734089988/>

<sup>9</sup> Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 16.04.2020 Справа 55-68/2020 [https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=16.04.2020](https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=16.04.2020)

<sup>10</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/photos/a.416800078687454/1107869969580458/>

<sup>11</sup> 3-й АСЗЮ / Список справ, призначених до слухання на 20.04.2020. Справи 55К-222/2020, 55К-223/2020, 55К-224/2020. [https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=20.04.2020](https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.04.2020)

<sup>12</sup> 3-й АСЗЮ / Список справ, призначених до слухання на 23.04.2020. Справа 55К-241/2020 [https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=23.04.2020](https://3ap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=23.04.2020)

<sup>13</sup> ПОВС / Список справ, призначених до слухання на 24.04.2020. Справа 1-60/2020 [https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=24.04.2020](https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=24.04.2020)

<sup>14</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/832301463923856/>



**Кантимирова**<sup>15</sup>. Адвокати повідомили, що 28 квітня суддя продовжив термін утримання під вартою до 5 жовтня 2020 року й ухвалив рішення про етапування кримчан з Сімферополя до Ростова-на-Дону<sup>16</sup>.

29 квітня «Київський районний суд Сімферополя» продовжив **Сейтумеру Сейтумерову, Осману Сейтумерову й Рустему Сейтмететову** термін утримання під вартою до 9 серпня 2020 року<sup>17</sup>. На сайті суду інформація про розгляд справи відсутня.

30 квітня «Київський районний суд Сімферополя» продовжив термін домашнього арешту **Амету Сулейманову** до 9 серпня 2020 року<sup>18</sup>. На сайті суду інформація про слухання відсутня.

### «СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець квітня в ув'язненні перебуває **14 осіб**, котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «у підготовці диверсій, зберіганні зброї та / або шпигунстві», **1 людина** перебуває під домашнім арештом. У цих справах зафіксовано незаконні методи проведення слідства й застосування тортур для отримання свідчень зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ відео «зізнання».

6 квітня суддя «Армянського міського суду» Лариса Лихачова засудила громадянина України **Дениса Кашука** до 3 років і 8 місяців позбавлення волі в колонії загального режиму за звинуваченням за статтями 222, 222.1, 226.1 КК РФ (*незаконне зберігання, перевезення та контрабанда зброї і вибухових пристроїв*)<sup>19</sup>.

14 квітня суддя Московського міського суду Наталія Коновалова залишила в силі рішення про утримання під вартою **Івана Яцкіна** до 16 червня 2020 року<sup>20</sup>.

15 квітня співробітники ФСБ РФ затримали в Криму двох осіб (*Костянтин Ширинга й жінка*), котрих звинуватили у шпигунстві та державній зраді на користь України (*докладніше в розділі «Обшуки й затримання»*).

24 квітня суддя Лефортовського районного суду Москви Маргарита Котова продовжила Галині Довгополій термін утримання під вартою до 27 липня 2020 року<sup>21</sup>.

### ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМЕНІ Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець квітня відомо про 5 кримчан, позбавлених волі за звинуваченням в участі у батальйоні ім. Н. Челебіджихана. Офіційною причиною переслідування обвинувачених в Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ є те, що вони не з'явилися добровільно у силові структури

<sup>15</sup> ПОВС / Список справ, призначених до слухання на 28.04.2020. Справа 1-61/2020 [https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=28.04.2020](https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=28.04.2020)

<sup>16</sup> [https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1117654248602030?\\_tn\\_ =K-R](https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1117654248602030?_tn_ =K-R)

<sup>17</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/234271471226720/>

<sup>18</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1118901531810635>

<sup>19</sup> Крим.Реалі / Суд В Армянську ухвалив вирок кримчанину Денису Кашуку <https://ru.krymr.com/a/news-armyansk-sud-prigovor-denis-kashuk/30535153.html>

<sup>20</sup> Московський міський суд / Справа 10-7156/2020 <https://www.mos-gorsud.ru/mgs/services/cases/appeal-criminal/details/45016ea4-1ae4-4ce1-a899-16d2a98809d8>

<sup>21</sup> Лефортовський районний суд / Справа 3/2-0252/2020 <https://www.mos-gorsud.ru/rs/lefortovskij/services/cases/criminal-materials/details/fb2ef1d1-21d1-4871-96f1-a8c0db0fdaec>





РФ й не заявили про свою участь в «Кримськотатарському добровільному батальйоні імені Номана Челебіджихана».

28 квітня в «Чорноморському районному суді» розпочався розгляд справи Нарімана Межмедінова<sup>22</sup>.

## СПРАВА ОЛЕГА ПРИХОДЬКА

Південний окружний військовий суд переніс розгляд за суттю справи українського активіста Олега Приходька через з епідемію COVID-19 за клопотанням адвоката<sup>23</sup>.

## УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

2 квітня фігурант «справи Свідків Єгови» **Сергій Філатов** повідомив дружині, що в камері СІЗО Сімферополя, де його утримують, перебуває 14 осіб на 12 спальних місць, тому спати доводиться у чергу<sup>24</sup>.

5 квітня Фатма Ісмаїлова, дружина фігуранта «справи кримських мусульман» **Рустема Ісмаїлова**, заявила, що з 24 лютого 2020 року вона не знає, де перебуває її чоловік. В останньому листі він писав, що знаходиться в лікарні при СІЗО-1 у місті Уфа. Проте їй досі невідомо, до якої колонії його етапували<sup>25</sup>.

30 квітня адвокат відвідав **Ернеса Аметова** («справа кримських мусульман») у ФКУ СІЗО-1 ГУФСВП Росії у Ростовській області (Ростов-на-Дону), де перебуває щонайменше 14 мешканців Криму, позбавлених волі у рамках політично мотивованих кримінальних справ. За словами адвоката, через «карантинні» заходи щодо COVID-19 адвокатам у СІЗО заборонено спілкуватися з підзахисними у кабінетах, їхнє спілкування відбувається у приміщенні для побачень з родичами — через скло й телефоном. Тобто, конфіденційне спілкування та підписання документів підзахисними неможливо. Частина адвокатів не в змозі відвідати підзахисних через брак місця. Ернес Аметов повідомив, що передачу продуктів харчування вкрай обмежено, приміром, молочні продукти заборонено передавати, це псує і так слабе здоров'я.<sup>26</sup>

<sup>22</sup> «Чорноморський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 28.04.2020. Справа 1-44/2020 [https://chernomorskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&srv\\_num=1&H\\_date=28.04.2020](https://chernomorskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=28.04.2020)

<sup>23</sup> Крим.Реалії / Суд в Росії відклав засідання у справі проукраїнського активіста з Криму Олега Приходька <https://ru.krymr.com/a/news-krym-pryhodko-sud-perenesly/30543892.html>

<sup>24</sup> Крим.Реалії / «Доводиться спати у чергу»: засуджений в Криму свідок Єгови »розповів про умови СІЗО <https://ru.krymr.com/a/news-krym-filatov-ob-uslovijakh-v-simferopolskom-sizo/30525697.html>

<sup>25</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1099188240448631>

<sup>26</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/photos/a.416800078687454/1120440831656705/?type=3&theater>



## СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

1 квітня «прокурор» Алушти порушив адміністративне провадження щодо імама релігійної громади «Алушта» **Юсуфа Аширова** за «незаконну місіонерську діяльність» за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ (*Незаконна місіонерська діяльність*). Приводом для цього стало проведення п'ятничних намазів<sup>27</sup>, що є традиційним обрядом для мусульман.

22 квітня стало відомо, що імама Советського району Криму **Ділявера Халілова** викликали до «прокуратури», де йому висунули звинувачення за ч. 2 ст. 20.2 КпАП РФ (*організація несанкціонованого публічного заходу*) за проведення п'ятничного намазу. Адвокат повідомив, що спочатку Д. Халілова намагалися притягти до відповідальності за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ), але потім кваліфікацію змінили. «Прокуратура» заявила, що після 2014 року імам не перереєстрував будівлю мечеті за російськими законами, й з цієї причини будинок мечеті є спортивним комплексом<sup>28</sup>. 29 квітня суддя «Радянського районного суду» Ігор Бражник ухвалив стягнути штраф з Ділявера Халілова<sup>29</sup> у розмірі 30 000 рублів<sup>30</sup>.

У квітні КПГ зафіксувала 3 нових адміністративних провадження щодо релігійних організацій Криму за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ. 21 квітня суддя Артем Черкашин оштрафував на 30 000 рублів **Церкву Християн Адвентистів Сьомого Дня** в Бахчисарайському районі<sup>31</sup>, 22 квітня суддя Уллубій Ісаєв оштрафував на 30 000 рублів **Церкву християн віри євангельської «Світло миру»** з Ялти<sup>32</sup>. Справа «Єврейської релігійної общини м. Сімферополя» ще перебуває на стадії розгляду<sup>33</sup>.

## СВОБОДА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

1 квітня президент РФ В. Путін підписав закон № 100 ФЗ<sup>34</sup>, що запроваджує нові кримінальні статті та доповнює чинні норми. КК РФ доповнений статтями 207.1 і 207.2. «Публічне поширення зумисно неправдивої інформації про обставини, що є загрозою життю та безпеці громадян», за якими як злочинне діяння кваліфіковано поширення «під видом достовірних повідомлень зумисно неправдивої інформації» про заходи, які вживаються для забезпечення безпеки в умовах пандемії COVID-19. Статтю 13.15 КпАП РФ доповнено частинами 10 і 11, які передбачають покарання за розповсюдження в ЗМІ чи Інтернеті «зумисно неправдивої інформації про обставини, що є загрозою життю і безпеці громадян». Покарання також передбачено й за поширення «під видом достовірних повідомлень зумисно неправдивої інформації» про заходи, що запроваджуються для забезпечення безпеки населення. Контроверза формулювань, відсутність правової визначеності та широке коло суб'єктів злочину створюють для співробітників поліції умови для зловживання їхніми повноваженнями щодо осіб і організацій, які висвітлюють ситуацію з пандемією COVID-19 в Криму.

<sup>27</sup> КПГ / «Прокуратура» звинуватила імама Алушти у «незаконному місіонерстві» <https://crimeahrg.org/ru/prokuratura-obvinila-imama-v-alushte-v-nezakonnom-missionerstve/>

<sup>28</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1112850689082386>

<sup>29</sup> «Советський районний суд» / Список справ, призначених до слухання на 29.04.2020. Справа 5-118,2020 [https://sovetskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud\\_delo&sr\\_num=1&H\\_date=29.04.2020](https://sovetskiy--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sr_num=1&H_date=29.04.2020)

<sup>30</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1118300748537380>

<sup>31</sup> «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0162/28/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru>

<sup>32</sup> «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0117/28/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru>

<sup>33</sup> «Мирові судді Республіки Крим» / Справа 05-0142/28/2020 <http://mirsud82.rk.gov.ru>

<sup>34</sup> <http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001202004010073?index=6&rangeSize=1>





## СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

2 квітня співробітники МВС РФ принесли активісту **Наріману Теміркалієву**<sup>35</sup> й журналісту **Нурі Абдурашитову**<sup>36</sup> попередження про неприпустимість участі в несанкціонованих акціях.

4 квітня аналогічні попередження співробітники МВС РФ вручили **Наріману Джаббарову**, **Наріману Неджієву**, **Еміну Беялову** й **Ескендеру Люманову**<sup>37</sup>, а 9 квітня — **Рустему Меннанову**<sup>38</sup>.

9 квітня людина, котра назвалася співробітником карного розшуку, прийшла до будинку фігуранта «справи кримських мусульман» Марлена Асанова, який позбавлений волі з жовтня 2017 року. Попри це, поліцейський жадав зачитати Асанову застереження про неприпустимість участі в несанкціонованих заходах, тому що буцімто той десь відзначився та необхідно провести з ним профілактичну бесіду<sup>39</sup>.

10 квітня суддя «Феодосійського міського суду» Анастасія Шаповал оштрафувала активістку **Ларису Курашкіну** на 10 000 рублів за організацію «неузгодженого» заходу на підтримку парку левів «Тайган» у грудні 2019 року<sup>40</sup>.

16 квітня співробітник МВС РФ прийшов до активіста **Олександра Гаврікова** й зажадав підписати документ, що той не братиме участі в мирних зібраннях у квітні–травні 2020 року<sup>41</sup>. 17 квітня стало відомо про вручення застережень **Куламету Ібраїмову**, **Ібрагіму Ібрагімову**, **Нурі Абдурашитову** (вдруге) та **Еміну Рустемову**<sup>42</sup>.

18 квітня Наріман Джелал оприлюднив застереження, яке співробітники МВС РФ вручили Енверу Емірсанову<sup>43</sup>. Голова ЦВК Курултая кримськотатарського народу Заїр Смедляєв опублікував отримане ним застереження<sup>44</sup>. 21 квітня **Ельмаз Акімова** повідомила, що їй також вручили застереження<sup>45</sup>, а 29 квітня схоже попередження передали **Таїру Ібрагімову**<sup>46</sup>.

30 квітня співробітники МВС РФ попередили про відповідальність за участь у несанкціонованих масових заходах родичів фігурантів «справи кримських мусульман»: **Решата Емірусейнова**, батька Рустема Емірусейнова<sup>47</sup>, й **Мер'єм Куку**, дружину Емір-Усеїна Куку<sup>48</sup>. Попередження також вручили юристу **Руслану Абдурашитову**<sup>49</sup>.

Через пандемію COVID-19 де-факто влада запровадила в Криму режим «підвищеної готовності», що забороняє проведення публічних заходів.

<sup>35</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1096835377350584>

<sup>36</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/photos/a.416800078687454/1097236527310469/>

<sup>37</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1098045090562946>

<sup>38</sup> <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=3043493649047808>

<sup>39</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/photos/a.416800078687454/1102051993495589>

<sup>40</sup> <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=930288227399983&set=a.135284533567027>

<sup>41</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1108678356166286>

<sup>42</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1109000172800771>

<sup>43</sup> <https://www.facebook.com/nariman.dzhelyal/posts/3063710003692839>

<sup>44</sup> <https://www.facebook.com/zair.smedlya/posts/2858140474221102>

<sup>45</sup> <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=692402238186162>

<sup>46</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/photos/a.416800078687454/1118035041897284>

<sup>47</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/videos/2115381025273885/>

<sup>48</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1119088408458614>

<sup>49</sup> <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1119306501770138>



## СВОБОДА ПЕРЕСУВАННЯ

Після заборони громадянам РФ виїзду з Росії російські прикордонники продовжують відмовляти у виїзді кримчанам на підконтрольну Україні територію, посиляючись на наявність у них паспортів громадян РФ, що «автоматично» видаються на півострові. Як-от, 5 квітня громадянки України, котра має онкологічне захворювання, співробітники прикордонного управління ФСБ РФ відмовили у виїзді з Криму для лікування в Києві, пославшись на те, що вона отримала паспорт РФ й, на їхню думку, в змозі лікуватися за місцем прописки на півострові<sup>50</sup>.

17 квітня радянський дисидент Олег Софяник повідомив, що російські прикордонники відмовилися його випустити з Криму за паспортом громадянина України, пославшись на те, що він отримав паспорт РФ<sup>51</sup>. 27 квітня йому вдруге відмовили у виїзді через КПВВ «Джанкой»<sup>52</sup>.

З 3 квітня в Криму в рамках режиму «підвищеної готовності» запроваджувалася низка заборон на вихід з дому для місцевих мешканців. В результаті лишати місця проживання можна лише у разі загрози життю і здоров'ю, потреби купівлі продуктів, вигулу домашніх тварин, вносу сміття, відвідування осіб, котрим необхідний належний догляд, або за наявності довідки від роботодавця про службові цілі пересування містом. Також діють заборони на перебування неповнолітніх без супроводу батьків у громадських місцях і залишення місця проживання громадянами віком від 65 років або особами, котрі мають певні захворювання. Недотримання таких обмежень тягне за собою адміністративну відповідальність (штрафи). 20 квітня «очільник» Криму підписав наказ 113-У<sup>53</sup>, яким скасував такі обмеження для членів парамілітарних формувань — «козацьких товариств».

13 квітня був підписаний наказ «губернатора міста Севастополя» № 30-УГ<sup>54</sup> про додаткові обмежувальні заходи в місті. В'їзд до міста й виїзд з нього здійснюється лише через цілодобові блокпости за умови підтвердження реєстрації місця проживання чи фактичного проживання в Севастополі. Роботу блокпостів забезпечують МВС, Росгвардія, ФСБ РФ. 30 квітня в Севастополі було опубліковано наказ № 37-УГ<sup>55</sup>, що регулює видачу QR-перепусток через «Портал органів державної влади» для пересування містом.

*Детальніше про обмеження в Криму через пандемією COVID-19 у тематичних оглядах на сайті КПГ.*<sup>56</sup>

<sup>50</sup> КПГ / Кримчанку, котра потребує лікування онкології, російські прикордонники не пропустили з Криму до Києва <https://crimeahrg.org/ru/krymchanku-nuzhdayushhuyusya-v-lechenii-onkologii-rossijskie-pogranichniki-ne-propustili-iz-kryma-v-kiyev/>

<sup>51</sup> Крим.Реалі / Російська ФСБ не випустила з Криму колишнього дисидента Олега Софяника <https://ru.krymr.com/a/news-sofyanik-krym-materokovaya-ukraina/30560769.html>

<sup>52</sup> <https://news.allcrimea.net/news/2020/4/27/fsb-snova-ne-vypustila-iz-kryma-byvshego-dissidenta-olega-sofyanika-130848/>

<sup>53</sup> <https://rk.gov.ru/ru/document/show/21077>

<sup>54</sup> <https://sev.gov.ru/docs/257/102657/>

<sup>55</sup> <https://sev.gov.ru/docs/257/103528/>

<sup>56</sup> [https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/covid\\_in\\_crimea\\_2020.04.27-05.03\\_ru.pdf](https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/05/covid_in_crimea_2020.04.27-05.03_ru.pdf)



### 3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

#### КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

#### ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

1 квітня влада РФ почала 11-у мобілізаційну кампанію в АР Крим і Севастополі. За інформацією прес-служби Південного військового округу РФ, на окупованій території України влада РФ планує призвати близько 3300 чоловік<sup>57</sup>.

Через пандемію COVID-19 роботу призовних комісій було припинено в квітні (особистий прийом громадян та медичні огляди)<sup>58</sup>. «Військовий комісар РК» Олег Єрмилов заявив про перенесення попередньої дати відправки першої групи призовників з Криму на 20 травня<sup>59</sup>. 29 квітня міністр оборони РФ повідомив, що робота призовних комісій розпочнеться 12 травня, а відправка призовників у ВС РФ — з 20 травня<sup>60</sup>.

КПГ в квітні зафіксувала **8 нових кримінальних справ** щодо мешканців Криму за ст. 328 КК РФ (ухилення від служби в збройних силах РФ): 2 — у «Кіровському районному суді»<sup>61</sup>, 2 — у «Нижньогірському районному суді»<sup>62</sup>, 2 — у «Ленінському районному суді Севастополя»<sup>63</sup>, 1 — «Джанкойському міському суді»<sup>64</sup> й 1 — у «Керченському міському суді»<sup>65</sup>. Один вирок ухвалений у «Ленінському районному суді Севастополя»<sup>66</sup> у рамках раніше порушеної кримінальної справи. Всього на кінець квітня КПГ зафіксувала 101 кримінальну справу за ухилення від служби в ЗС РФ, що було передано на розгляд до «судів» Криму: за 90 з них уже ухвалено вирок, 11 перебувають на стадії розгляду.

#### НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

**Ольга Скрипник**, координаторка Кримської правозахисної групи;

**Олександр Сєдов**, аналітик Кримської правозахисної групи.

<sup>57</sup> Міністерство оборони РФ / У Криму й Севастополі розпочався весняний призов 2020 року [https://function.mil.ru/news\\_page/country/more.htm?id=12285149@egNews](https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12285149@egNews)

<sup>58</sup> «Військовий комісаріат Республіки Крим» / Оголошення про прийом громадян <https://mil.rk.gov.ru/ru/article/show/14>

<sup>59</sup> Крим.Інформ / Першу відправку кримських новобранців до війська перенесено на 20 травня <http://www.c-inform.info/news/id/85023>

<sup>60</sup> Зірка / Відправка новобранців на строкову службу почнеться з 20 травня <https://tvzvezda.ru/news/forces/content/20204291238-t0e72.html>

<sup>61</sup> «Кіровський районний суд» / Справи 1-45/2020, 1-59/2020 <https://kirovskiy--krm.sudrf.ru>

<sup>62</sup> «Нижньогірський районний суд» / Справи 1-49/2020, 1-50/2020 <https://nizhnegorskiy--krm.sudrf.ru>

<sup>63</sup> «Ленінський районний суд Севастополя» / Справи 1-169/2020, 1-175/2020 <https://leninskiy--sev.sudrf.ru>

<sup>64</sup> «Керченський міський суд» / Справа 1-253/2020 <http://kerch.krm.sudrf.ru/>

<sup>65</sup> «Джанкойський міський суд» / Справа 1-176/2020 <http://dzhankoi.krm.sudrf.ru/>

<sup>66</sup> «Ленінський районний суд Севастополя» / Справа 1-91/2020 <https://leninskiy--sev.sudrf.ru>